

METODIKA

**instalace pachového ohradníku
ke snížení počtu srážek vozidel se zvěří**

Technické podmínky

.....

Vypracovali: Ing. Vlastimil Nevřkla a Ing. František Frola

2025

Vydal: EKOPLANT, s.r.o.

OBSAH

1.	Úvod	2
2.	Vymezení pojmů	2
3.	Instalace pachového ohradníku	3
	3.1 Lokalizace úseku shluků dopravních nehod	3
	3.2 Vyhodnocení terénu, kde se instaluje pachový ohradník	3
	3.3 Materiálové vybavení	3
	3.4 Postup instalace pachového ohradníku	3
4.	Údržba	4
	4.1 Aktivace	4
	4.2 Oživení	4
	4.3 Kontrola stavu pachového ohradníku	4
5.	Ochranné pomůcky	4
6.	Zdroje	4

1. ÚVOD

Pro snížení počtu srážek se zvěří na úsecích shluků dopravních nehod se s úspěchem používají pachové ohradníky. Instalují se tam, kde nelze využít oplocení komunikace. Pachový ohradník je zařízení, jehož funkčnost je založena na účinné pachové látce, která imituje pach predátora (člověk, medvěd, rys), a tudíž odpuzuje vysokou a černou zvěř.

Cílem této metodiky je sjednotit postup instalace pachového ohradníku, jeho aktivaci a oživení tak, aby pachový ohradník byl účinný po celé roční období.

2. VYMEZENÍ POJMŮ

Pachový ohradník – je technické zařízení, které v kombinaci s pachovou látkou odpuzuje zvěř od vstupu na komunikaci a posléze k jejímu přechodu. Při instalaci pachového ohradníku je třeba se řídit Zákonem č. 17/1992 Sb. o životním prostředí v platném znění.

Shluk dopravních nehod – je úsek komunikace, na kterém dochází k četnému počtu srážek vozidel se zvěří (migrační zóny, biokoridory).

Lokalizace úseku dopravních nehod – se provádí na základě dat Policie ČR, též dle mapy www.srazenazver.cz nebo www.portalnehod.cz.

Srna-index – je relativní míra vyjadřující celkové škody ze střetů s volně žijícími živočichy k délce silniční sítě v daném území (kraj, okres). Údaj zahrnuje přímé hmotné škody evidované Policií ČR, což jsou nejčastěji škody na vozidlech, ale též další škody u nehod s následky na zdraví a životě spočítané podle metodiky Centra dopravního výzkumu, v. v. i. .

Biodegradabilní nosič pachové látky – je materiál speciálně vyvinutý pro injektáž pachové látky (patent EU a CZ), který má otevřené póry zabezpečující vysoký difuzní koeficient pachové látky a tím i maximální účinnost pachového ohradníku. Nosič je šetrný k životnímu prostředí ve smyslu zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, na vzduchu za daných meteorologických podmínek teploty a vlhkosti je stabilní a neemituje cizorodé látky do životního prostředí.

Koncentráty pachové látky PACHO-LEK® proti vysoké nebo černé zvěři – obsahují účinnou látku, která imituje pach predátora, čímž odpuzuje vysokou nebo černou zvěř od přechodu komunikace. Splňují podmínky zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí a zákona č. 324/2016 Sb. o biocidech, oba koncentráty jsou zařazeny do seznamu biocidů viz Oznámení.

Aktivace – první injektáž koncentrátu pachové látky do nosiče v rámci instalace pachového ohradníku.

Oživení – následná injektáž koncentrátu pachové látky do nosiče v termínu do 3 měsíců od poslední injektáže koncentrátu pachové látky.

3. INSTALACE PACHOVÉHO OHRADNÍKU

3.1 Lokalizace úseku shluku dopravních nehod

Před vlastní instalací pachového ohradníku je třeba provést lokalizaci úseku shluku dopravních nehod na základě dat Centra dopravního výzkumu v.v.i. nebo z mapy www.srazenazver.cz a www.portalnehod.cz.

3.2 Vyhodnocení terénu, kde se instaluje pachový ohradník

Pokud je provedena lokalizace pachového ohradníku – shluk dopravních nehod, jeho počátek a konec, případně jsou určeny souřadnice X,Y, je třeba vyhodnotit členitost terénu a teprve potom rozhodnout o tom, jakým směrem pachový ohradník povede. Při instalaci je třeba dodržet následující zásady:

- pachový ohradník neinstalovat vedle komunikace, vždy mimo silniční těleso na hranici s loukou, polem nebo lesem, vždy mimo dosah sekání trávy, kterou provádí správa silnic. Pokud silnice vede zářezem terénu, instalaci je třeba provádět až na vrcholu svahu
- pokud silnice sousedí s křovím nebo mokřadem, je třeba pachový ohradník umístit až za tyto prostory
- pokud přes komunikaci vede most (biokoridor), pachový ohradník se instaluje ke kraji mostu tak, aby mohla zvěř přecházet bez problému přes most na druhou stranu.

3.3 Materiálové vybavení

- **Kůly** – dřevěné, doporučené rozměry 1000x 25 x 22 mm.
- **Adaptéry** – o rozměrech 45 x 35 x 60 mm, pokud adaptéry nejsou k dispozici, může se nosič připevnit ke kůlu hřebíkem.
- **Nosič BIO10-PO** – o rozměrech 57 x 46 x 36 mm, viz kapitola 2.
- **Koncentrát pachové látky PACHOVÝ OHRADNÍK - vysoká zvěř a PACHOVÝ OHRADNÍK - černá zvěř** (pro případ ochrany proti africkému moru prasat v okolí komunikací) – viz kapitola 2.

3.4 Postup instalace pachového ohradníku

- kůly se do země zatlučou palicí nebo zavrtají půdním vrtákem do hloubky 20-30 cm **ve vzdálenosti od sebe cca 10 m**, kůly s adaptéry se zatlučou čelem ke zvěři ve směru odkud zvěř přichází
- do adaptérů se z boku zasunou nosiče BIO10-PO
- do nosiče se injektuje koncentrát pachové látky stiskem aplikátoru po dobu cca 1 vteřiny
- injektáž koncentrátu pachové látky je třeba provádět zásadně po větru, aby nedošlo ke kontaminaci oděvu pachovou látkou

4. ÚDRŽBA

4.1 Aktivace

Aktivace pachového ohradníku se provádí zároveň s instalací viz odst. 3.4 této metodiky.

4.2 Oživení

Oživení pachového ohradníku se provádí v termínu do 3 měsíců, 4x ročně. V kritickém období zvýšené migrace zvěře tj. v období května a října je třeba věnovat pachovým ohradníkům zvýšenou pozornost a oživení provádět častěji.

4.3 Kontrola pachového ohradníku

Kontrolu pachového ohradníku se doporučuje provádět průběžně, aby se předešlo proniknutí zvěře následkem chybějících nosičů ať už z jakýchkoliv důvodů. Účinnost pachových ohradníků se kontroluje olfaktometrií.

5. OCHRANNÉ POMŮCKY

- brýle nebo štít
- pracovní oděv
- gumové rukavice, nejlépe slabé laboratorní (chemické)
- pracovní obuv
- reflexní vesta

6. ZDROJE

- Zákon č. 449/2002 Sb. o myslivosti
- Zákon č. 13/1997 o pozemních komunikacích
- Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí
- Zákon č. 324/2016 Sb. o biocidech v platném znění
- Směrnice Správy silnic krajů – vyjádření k umístování zařízení odpuzující zvěř od vstupu na pozemní komunikace.